

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

Η ΑΓΝΩΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ

Σαραντάπηχο Κορινθίας - Οι τελευταίοι λύκοι του Μοριά

Ποιός δεν θα επιθυμούσε να βρισκόμαστε καλοκαίρι στην Ελλάδα; Συνήθως οι νέες γενιές προτιμούν τα πιο διαφημισμένα και διάσημα νησιά όπως Μύκονος, Σαντορίνη καθώς και όσα αναφέρονται σε νησί. Αν και οι περισσότεροι μετανάστες έχουν προέλθει από ηπειρωτικές περιοχές της Ελλάδας, πολλοί λίγοι γνωρίζουν πραγματικά τον τόπο τους. Βέβαια υπάρχουν και οι Έλληνες της πρώτης γενιάς που πάντα νοσταλγούσαν τον τόπο τους και θα ήθελαν και οι απόγονοί τους να έχουν την ίδια νοσταλγία και καημό για τον τόπο καταγωγής τους. Η εγκατάλειψη του τόπου τους γιατί δεν μπορούσε να τους δώσει τα αναγκαία, ώστε να μπορέσουν να δουλέψουν να δημιουργήσουν και έτσι να κάνουν προκοπή. Και η αλήθεια είναι ότι δεν έχουν και άδικο. Πολλές ορεινές περιοχές της Ελλάδας συνήθως δεν έδιναν αυτή την δυνατότητα μίας και η χώρα είχε βγει τότε κατεστραμμένη από έναν πόλεμο αλλά και από έναν εμφύλιο που ισοπέδωσαν τα πάντα. Ήταν όμως πάντα έτσι τα πράγματα; Ας δούμε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Αν και απέχει μόλις λίγες δεκάδες χιλιόμετρα από τα παράλια του Κορινθιακού κόλπου και τα μεγάλα αστικά κέντρα του, εκπέμπει μια πρωτόγνωρη άγρια γοητεία που ακόμη και σήμερα δεν περνά απαρατήρητη. Στα δάση του Σαραντάπηχου της Εβροστίνης και της Καρυάς έβρισκαν καταφύγιο οι τελευταίοι λύκοι του Μοριά -τουλάχιστον μέχρι το 1940- πριν τους εξοντώσουν οι ασθένειες και το ανελέητο κυνήγι. Για να πάμε όμως ως εκεί περνάμε πρώτα από την Εβροστίνη ή Ευρωστίνη (παλαιότερα Ζάχολη) απέχει 12,5 χιλιόμετρα από το παραλιακό Δερβένι και θεωρείται το «μπαλκόνι» του Κορινθιακού κόλπου. Το χωριό, καθώς αναπτύσσεται στα 600 έως 750 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, προσφέρει αεροπορικών διαστάσεων θέαση προς τον κλειστό κόλπο. Υστερα από επτά χιλιόμετρα ανάβασης θα βρεθούμε σε ύψος 1.300 μέτρων, όπου ο δρόμος χωρίζεται σε τρία παρακλάδια. Το δεξί κρύβεται μέσα στο πυκνό δάσος και καταλήγει έπειτα από 6 χιλιόμετρα στο απόμερο χωριό Σαραντάπηχο (υψόμετ. 1.250). Ο πληθυσμός του σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ήταν3 κάτοικοι.

Όσο κι αν ακούγεται σήμερα παράδοξο, το Σαραντάπηχο στη διάρκεια του Μεσοπολέμου ήταν δημοφιλές θέρετρο αναψυχής και αναζωογόνησης. Εδώ είχε κτισθεί το πολυτελές ξενοδοχείο «Αναγέννησις» και λειτουργούσε αεροδρόμιο (!) με απευθείας πτήσεις όχι μόνο από την Ελλάδα αλλά και

Ο αεροδιάδρομος όπως είναι σήμερα

από Ευρώπη και Β. Αφρική, για να εξυπηρετούνται (ελλείψει αυτοκινητόδρομων) οι «υψηλοί» προσκεκλημένοι.

Το όνομα του ορεινού αυτού χωριού της Κορινθίας οφείλεται στη αθηναϊκή οικογένεια των Σαραντάπηχων. Ο πιο διάσημος γόνος της ήταν η Ειρήνη η Αθηναία, που παντρεύτηκε τον αυτοκράτορα Λέοντα Δ' (775 - 780 μ.Χ.). Οι Σαραντάπηχοι ίδρυσαν τον ομώνυμο οικισμό όταν αποσύρθηκαν εδώ, στην ορεινή Κορινθία, μετά τον θάνατο της αυτοκράτειρας.

Το 1932, οι Αιγύτιες Βασίλειος Χρύσης και Σπύρος Νικολούλιας, έχοντας πετύχει ως επιχειρηματίες στην Αυστραλία, θέλησαν να δοκιμάσουν μια παράτολμη για την εποχή επένδυση στο τουριστικό Σαραντάπηχο, κατασκευάζοντας ένα σύγχρονο ξενοδοχειακό συγκρότημα πρωτόγνωρο και πολυτελές για την εποχή του 30, το οποίο είχε χαρακτηριστεί σαν «Ελληνικό Σεν Μόριτζ»!

Το υπερπολυτελές κτίριο ήταν τριώροφο και διέθετε 70 δωμάτια με δικό του μπάνιο το καθένα, κάτι ιδιαίτερα πολυτελές για τη δεκαετία του 1930. Οι κοινόχρηστοι χώροι περιελάμβαναν εστιατόριο, αίθουσα εκδηλώσεων, γήπεδο τένις και κινηματογραφική λέσχη. Το ξενοδοχείο ήταν εξοπλισμένο με δικό του τηλεφωνικό κέντρο, όταν ακόμη και στην Αθήνα τα τηλέφωνα ήταν ελάχιστα. Διέθετε ακόμη παγοποιείο, αρδευτικό δίκτυο και ηλεκτρογεννήτριες. Εκτός από τα απλά δωμάτια, το ξενοδοχειακό συγκρότημα «Αναγέννησις» είχε και τρία ανεξάρτητα κτίρια για τη φιλοξενία της ελληνικής και ευρωπαϊκής αριστοκρατίας. Σε ένα από αυτά έμεινε και ο βασιλεύς Φαρούκ της Αιγύπτου!

Για να εξυπηρετηθούν οι απαιτητικοί πελάτες δημιουργήθηκε ακόμα και αεροδρόμιο, σχεδόν δίπλα στο ξενοδοχείο, ώστε να μην ταλαιπωρούνται στις μετακινήσεις τους. Λειτουργήσε για πρώτη φορά στα μέσα της δεκαετίας του 1930 και στο διάδρομό μπο-

ρούσαν να προσγειωθούν αεροπλάνα 25 θέσεων. Κατ' επανάληψη είχαν μεταφερθεί φοιτητές και γιατροί από την Αίγυπτο και παρακολουθούσαν σεμινάρια και συνέδρια που διοργανωναν στις αίθουσες του ξενοδοχείου. Το προσωπικό του ξενοδοχείου οργάνωνε εκδρομές στη γύρω περιοχή που ήταν μοναδικής φυσικής ομορφιάς. Σύμφωνα με τις περιγραφές που έχουν διασωθεί, το ξενοδοχειακό συγκρότημα θα μπορούσε να ανταγωνιστεί με αξιώσεις τα καλύτερα ξενοδοχεία της εποχής του. Όλα αυτά συνέβαιναν στο άγνωστο Σαραντάπηχο το 1930. Το εγχείρημα αν και φαινόταν ριψοκίνδυνο, πέτυχε. Σε αυτό βοήθησε και ο καθηγητής του Δημόσιου Διεθνούς Δικαίου της Νομικής Αθηνών, Δικαστής του Διεθνούς δικαστηρίου της Χάγης και ακαδημαϊκός, Ιωάννης Γ. Σπυρόπουλος που θέλησε να αναδείξει την ιδιαίτερη πατρίδα του. Χάρη στις υψηλές γνωριμίες του, το Σαραντάπηχο γέμισε εύπορους τουρίστες.

Οι κάτοικοι που ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία σε συνθήκες σχεδόν απομόνωσης, είδαν το χωριό τους να αλλάζει φυσιογνωμία. Κάποιοι από τους κατοίκους που έλαβαν ειδική εκπαίδευση εργάστηκαν ως προσωπικό στο ξενοδοχείο. Το αεροδρόμιο που ένωσε το μικρό χωριό της ορεινής Κορινθίας με Ευρώπη και Αίγυπτο, καταστράφηκε κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου από τους Ιταλούς. Κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, όλο το χωριό και το ξενοδοχείο εγκαταλείφθηκαν. Η εικόνα του ξενοδοχείου μετά τον πόλεμο ήταν αποκαρδιωτική. Το άλλοτε πολυτελές συγκρότημα είχε εγκαταλειφθεί και με το πέρασμα του χρόνου γινόταν έρμαιο των καιρικών συνθηκών. Φυσικά, λόγω του πολυτελούς εξοπλισμού του έγινε στόχος λεπτασιών και υπάρχουν καταγραφές του 1950 με ζώα φορτωμένα ακόμα και με τα είδη υγιεινής του κτιρίου.

Σήμερα το Σαραντάπηχο δεν θυμίζει την περίοδο ακμής του καθώς από το

Ξενοδοχείο Αναγέννησις ορεινή Κορινθία 1930

Υπήρχε και αεροπορική σύνδεση

Τα νέα σχέδια του ξενοδοχείου

ξενοδοχείο απέμειναν μόνο οι εξωτερικές τοιχοποιίες. Η ιστορία μας τελειώνει κάπου εδώ. Μπορεί όμως και όχι. Η νέα γενιά όμως που αγαπάει τον τόπο του άσχετα αν έχει πέσει σε οικονομική δυσμένεια δεν μένει με σταυρωμένα τα χέρια. Έχοντας καταλάβει την αξία του χώρου ένα φοιτητής εκπόνησε την διπλωματική του εργασία και αφορά τον σχεδιασμό ενός ορειβατικού καταφυγίου με βάση τα κουφάρια του παλαιού ξενοδοχείου. Στόχος είναι η δημιουργία ενός νέου σημείου ενδιαφέροντος ανάμεσα από τα ερείπια του παρελθόντος. Σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένας πυρήνας ζωής για το χωριό και μία αφητηρία εξορμήσεων φυσιολατρών. Η αντιμετώπιση του κυριακού συνόλου θα γίνει με σεβασμό στο αρχικό κελυφος λαμβάνοντας υπ' όψη στοιχεία και αρχιτεκτονικές αρχές που υπήρχαν όταν το συγκρότημα λειτουργούσε. Έτσι, οι παλαιοί πέτρινοι τοίχοι θα λειτουργούν σαν ασπίδα προστασίας του εσωτερικού κελύφους από την έντονη ηλιοφάνεια το καλοκαίρι και τους ισχυρούς ανέμους το χειμώνα. Ποιός ξέρει, ίσως πάλι κάποιος Έλληνας από την Αυστραλία ενδιαφερθεί και ξανακάνει για δεύτερη φορά το όνειρο πραγματικότητα.